

JORDI BILBENY

SANT FRANCESC, ELS CÀTARS I LA LLENGUA CATALANA

Sant Francesc, els càtars i la llengua catalana

Autor: Jordi Bilbeny

Data de publicació: 16-07-2024

Una invitació a redescobrir la figura de Sant Francesc. Un llibre revelador sobre la relació de Sant Francesc amb el catarisme, Provença, Catalunya i la llengua catalana

Fa anys i panys que els catalans sabem que Sant Francesc es passejava per Catalunya predicant i fundant comunitats de frares. El nostre país està farcit de llegendes i d'històries transmeses boca-a-orella, una generació rere una altra, que ho expliquen nítidament amb infinitud de detalls. La majoria dels nostres historiadors i biògrafs del Sant les menystenen o, directament, les oblitaren. Però les llegendes hi són. I és molt estrany que, si el Sant no hagués posat mai els peus a Catalunya, la gent se les hagués inventades. Molt probablement responguin a un fons de veritat. A una veritat que, per les més que conegudes raons d'Estat, hagi estat esborrada i reescrita.

Però això és possible? Tenim constància que els primers escrits de Francesc i dels seus primers biògrafs haguessin estat confiscats i destruïts? Doncs, sí. Perquè no és cap secret que, al 1266, durant el Capítol General de París, el Vaticà va donar l'ordre de fer recollir tots els escrits del Sant i dels seus cronistes primigenis i reescriure la seva vida. Per tant, reconstruir la vida de Francesc abans que fos alterada per la censura vaticana i la dels estats catòlics del moment, és una tasca intel·lectual que urgia i que el respecte i l'admiració vers el Pobriíssó exigia amb urgència extrema.

I això és el que ha fet En Bilbeny: agafar les primeres biografies i contrastar-les. Qüestionar-les a fons i acarar-les entre elles, mirant de trobar-hi contrasentits i contradiccions insalvables, tenint sempre en compte les llegendes i tradicions catalanes. I el resultat ha estat sorprenent, perquè en surt una visió nova de Sant Francesc: més humana, però també més involucrada amb les lluites polítiques i religioses del moment. Sobretot amb el catarisme. Car, si, com s'ha dit des del segle XIV, la mare de Francesc era provençal, la croada franco-vaticana contra els comtats catalànics de la Provença i el Llenguadoc no el podia haver deixat indiferent. Al llibre En Bilbeny també suggereix que l'Orde Franciscà, especialment el Terç Orde, es podien haver creat per acollir-hi els càtars, sense haver de renunciar a gaires de les seves creences.